

АКО СЪМ БЪЛГАРИН НЕ СЪМ ЛИ МАКЕДОНЕЦ?

Млад човек от вардарската наша област, добър българин, ми поставя в писмо въпроса, който стои в горното заглавие.

Отговарям му публично.

Ако те запитат какъв си (по народност), ще отговориш, че си българин.

Ако си запитан откъде си – отговаряш, че си от Македония. Но може в този случай да кажеш, че си “македонски българин”, или “българин от Македония”. С такъв отговор веднага си изяснил коя е народността ти и коя по-точно е родната ти страна. Подобен изчерпателен отговор е особено нужен за пред чужденците.

Не е нужно, няма никаква причина да премълчаваш, че си от Македония. С това не се услужва на твоята българска народност.

Напротив, принася ѝ се услуга когато чужденците узнават, че в Македония живеят българи.

Със задоволство казват, че са от Македония и нашите съотечественици турци, власи, гърци и прочее. Ще си позволя да удължа статията с един бегъл мой спомен, който се отнася до последните ми срещи с нашенци-турци.

С жена ми минах турската граници през септември 1934 г. Стигнахме до малко селце южно от планината Странджа. Първите жители, които видяхме, ни поясниха веднага, че били “македоняли” (македонци), бежанци от Битолски окръг. След няколко километра срещаме буден човек, запътен с кон към Лозенград. Узна, че сме българи и побърза да каже, че е от Куманово, но не забрави да добави “македоняли”. Коларят пък, който ни возеше към същия град, с особена гордост – съвсем по свой почин – започна да ни разказва: “Бен македоняли им... (аз съм македонец...). Избягах поради сръбския терор. Бях член на ВМРО; може да сте слушали за тая организация. Мнозина в нашето село бяха смазани от бой; създаде се една афера. Тук е вече и цялото ми семейство. Доста известни на мене факти изнасяше този добряк, у когото бе оставила следи от омраза сръбската полиция. Спряхме в Окръжното управление в Лозенград. Приставът, който ни посрещна, като чу, че сме българи, без никакво бавене отвърна: “бенди македоняли им” (И аз съм македонец). Оказа се, че е братовчед на познатия нам Сали, в чиято къща в село Осеново, Горноджумайско, бяхме два месеца преди това. Роднините му бяха окачили малък негов портрет в стаята си, където ни приеха. Но чрез портрета не можахме да го познаем. На другия ден взехме влака за Цариград. След около половин час ни посети в купето нисичък, симпатичен човек. Първите му думи бяха: “Ефендилер, бенда ищипли им” (Господа, и аз съм щипянин). Той се грижел за пощата във влака, която се помещавала в съседното до наше купе. Изкарахме приятен разговор за родния ни град. И този човек с някаква радост посочваше, че е от Македония. След един месец, когато бяхме вече в град Кастамону, отбивайки се за малко в едно кафене, при нас доближи стола си един възрастен човек и се представи със следните думи: “Аз съм македонец; преди Балканската война бях офицер в Кукуш; от тогава съм преселен в

Турция...". В Анкара пък, влизайки с полицаите в един дюкян за плодове, стопанинът, като по поръчка започна: "Виждам ви няколко пъти да минавате край дюкяна ми. И аз съм македонец, от Радовиш съм..." А единият от приставите, който повече от две години бе причислен към нас, беше от Охрид. Той като по обичай на всеки турчин ми заявяваше: "Бен македонялъ им..." и започваше да превъзнася красотите на Охрид, прибавяйки и горчивата си болка, че е така далече от родния край.

Просто за учудване бе тази кратка, отсечена увертюра при всяка наша случайна среща със съотечественици – турци: "И аз съм македонец."

Но нито един баварец, нито един сицилианец не скрива името на родната му Бавария или Сицилия, независимо, че първият се смята германец, вторият италианец.

Преди 34 години в България дойде на власт една сърбофилска група. Тя побърза да заличи името Македония що се отнася до околията около Пирин. От това остана доволен само Белград, комуто изнася хората да мислят, че Македония е само онази област, която се намира под негова власт.

И днешна Югославия преследва българското име така неотстъпно, както беше и при кралския режим в нея. Титовите комунисти с всички средства се мъчат да изкоренят българското име в заграбените македонски околии, като го заместват с названията македонец и македонка.

Но в нашите противомерки трябва да бъдем тактични и много проникателни. Налага ни се много труд, за да изясняваме, че има разлика между географско и национално име. Но е почти излишен труд да забраняваме названието македонец. Вместо него най-подходящо е, както вече казах, да се казва "македонски българин".

Впрочем, светът много добре е знаел, че ние сме българи даже когато всички наши организации са се наричали македонски и когато самите ние, - както постъпват и нашенците турци, власи, албанци и гърци сме отговаряли също, че сме македонци, за да посочим от къде сме. Самата ВМРО нийде в своя устав, в своите правилници, и в кръглия ѝ печат не споменава нищо за нашата българщина. Това се е смятало излишно и от самите нас, и от чужденците. И то тъкмо защото за всички е било ясно, че ВМРО е създадена от българи; че борбата е водена именно от тях на първо място. Малцина знаят, че от началото ВМРО бе създадена само като организация на българите; малко по-късно тя се яви и по устав като организация, в която могат да членуват всички народности в отечеството ни.

Заклучвам. На младия човек, който ми отправи писмото, препоръчвам най-спокойно да казва, че е македонски българин.

**В. "Македонска трибуна", г. 44, бр. 2269,
28 януари 1971 г., с. 1.**